Oheň vyskočil z chlapcovy ruky a lesy ještě o poznání ztemněly. Kagaj přivřel oči, naklonil se nad plameny a jako večerní zvíře vdechoval štiplavý kouř bukových větví, který se spojoval s větrem, vanoucím z Lubochňanské doliny, v nádhernou a nezapomenutelnou vůni Karpat. V tu smutnou dřevitou vůni lesů, listí, ovcí, hub a devětsilu, na kterou Kagaj již nikdy nezapomene. Jeho uši nemohly slyšet blaženější zvuky. Ve vzmáhajícím se večerním větru mu za zády tiše pleskala stanová plachta a kovové zvuky svědčily o tom, že Pulda již připravuje večeři. Obojí představovalo zvuky bezpečí a míru, ale kdyby si m

Miloslav Nevrlý - Náčelník
foto: archiv ©

ěl Kagaj vybrat, chce li slyšet stan ve větru nebo Puldu, neváhal by ani chvíli: bez Puldy by se ani s deseti stany nevydal do těchto končin. Kagaj se bál. Celý život žil ve městě a nyní neviděl kolem dokola nic jiného než lesy, hory a doliny. Seděl vysoko nad tím hornatým světem, ztracen s Puldou mezi klečí, pastvinami, skalami a bukovými pralesy Velké Fatry a nad nimi byly, kromě nebe, již jen vápencové skály Čierného Kamene. Kagaj se téměř ani neodvažoval pohlédnout přes dolinu, která se dole ztrácela ve tmě, na protější horský hřeben. Dvacet pět kilometrů, ve výši skoro čtrnáct set metrů nad mořem, se táhl ten obr bez cest, lidí a obydlí, porostlý jen statisíci stromů, od Kopy nad Váhom přímo k jihu, do srdce Velké Fatry. Jak to, že se Hadrář odvážil napoprvé a s tak lehkým srdcem tudy projít? Splní li svůj slib, měl by dnes večer dojít až k nim. Bylo to zvláštní pomyšlení, že Hadrář musel strávit včerejší noc sám na černém hřebeni. Dlouho do tmy seděl včera Kagaj před stanem a snažil se zahlédnout záblesk ohně v dalekých lesích. Až ho Pulda zahnal do stanu:

"Co si vybral, to má. A neboj se, Hadrář se neztratí. Jeho oheň odtud neuvidíš. Zítra ho tu máme i s tím jeho muchovníkem."

Pulda se ušklíbl. Dojmy, kterým Kagaj tak snadno podléhal, se od jeho praktické duše odrážely jako sekerka od skály.

Ostatně Hadrář si všechno zavinil opravdu sám. Když včera ve čtyři ráno vylezl z Váhu a z vlasů vytřepal vodu na Puldův obličej a Kagajův spací pytel, nebylo po žádném muchovníku ještě ani vidu, ani slechu. V půl páté již zastavili na silnici první nákladní auto. Za jízdy Hadrář znenadání navrhl zimou se třesoucímu Puldovi a ohromenému Kagajovi, aby vystoupili v Kraľovanech, vylezli na Kopu a prošli Velkou Fatru pěšky. Řekl to tak ledabyle, jako kdyby těch třicet kilometrů navíc a s těžkými batohy nic neznamenalo. Do Puldy jako když střelí. Nevadily mu kilometry, ale nesnesl porušení Plánu cesty. Prázdniny měl naplánované na den přesně jako Amundsen výpravu k jižnímu pólu.

"Podle plánu jedeme na Fatru přes Ružomberok," řekl suše, "plán neměníme."

Do Kraľovan zbývalo už jen pár kilometrů. Hadrář si nabral plná ústa suchých ovesných vloček, které nosil stále s sebou v plátěném pytlíku a nabídl Puldovi: "Vezmi si Puldo, kdo jí oves, toho nezebou nohy."

Pulda beze slova odstrčil špinavý pytel. Na autě byla po ránu pekelná zima. Hadrář pokračoval: "Nezlob se, Puldo. Dočetl jsem se o tom teprve před několika dny. Na skálách nad Váhem prý je vzácný strom muchovník. Snad u nás jinde ani neroste, než tam. Byla by to přece škoda,

umřít a nevidět muchovník, nemyslíš?"
Slovo muchovník Hadrář přímo vychutnával. Kdykoliv mluvil tímto tónem, byl s ním konec. Ale s Puldou také nebyla toho dne řeč. Nákladák uháněl podle Váhu a na druhé straně velké řeky se z ranní mlhy zvedala úděsně strmá, skalnatá, ale přitom hustě porostlá hora. Kagajovi připadala jako vzor neprostupnosti. Hadrář okouzleně mávl rukou: "Hele, Puldo, to je Kopa, začátek Velké Fatry. Tam určitě musí růst nejmíň tisíc muchovníků. Pojď vystoupíme."
Kagaj se modlil, aby Pulda nepodlehl. Nešlo mu ani tak o plán, jako o těch třicet kilometrů. Pulda vydržel.
"Už jsem řekl. Plán neměníme."
"Škoda," řekl Hadrář, "myslel jsem, že skauti jsou vždycky připraveni vidět něco nového a pěkného."
Nákladák právě přejížděl most. Hadrář zaklepal na kabinu, auto zastavilo.
"Zítra večer vám donesu pod Čierny Kameň muchovník", řekl Hadrář. Potom seskočil, slovensky poděkoval řidiči, auto sebou zase trhlo a na korbě zůstali jen Pulda s Kagajem.
To bylo včera. Teď už se Čierny Kameň téměř potopil do tmy. Na všechny strany se táhly lesy bez konce. Byly teď večer cizí a nepřátelské a na Kagaje padl strach, celý den pečlivě ukrývaný. Odkud asi včera v noci vyšlo to ohromné zvíře, o kterém si Kagaj dosud myslel, že žije jen v pohádkách nebo aspoň hodně daleko od míst, do nichž by mohl někdo zabloudit? Snažil se na to nemyslet. Mohlo vyjít odkudkoli z lesů. Znovu umíral strachem, když si vzpomněl na nelidské zvuky, které se ozvaly za jejich stanem. Byla hluboká tma a probudili se s Puldou současně. Kagaj cítil, jak se Pulda třese, a to ho poděsilo ještě víc, než ten zvuk. V černé tmě za stanem něco silně funělo. Oba chlapce dělila od neznámého tvora jen tenká látka starého jehlanu. Klečeli ve spacích pytlích, rozespalí, k smrti vyděšení. Funění zesílilo. Kagaj to nevydržel, aniž chtěl, zařval, byl to strašný, stejně nelidský řev. Za stanem se ozvaly prudké skoky. Pak nastal tísnivý klid. Oba usnuli teprve, když se nad Prašivou objevila slabá záře nového dne. A ráno našel Pulda u pramene čerstvý otisk obrovské pětiprsté tlapy, víc než čtvrt metru dlouhé. Stopu zadní tlapy medvěda. Pramen byl sotva třicet metrů od tábořiště. Jen strach před Hadrářovým výsměchem zabránil, aby Pulda strhl tábor a odcestoval do lepších krajů. Celý příští den byl poznamenán nocí, která bude muset přijít. A teď právě přicházela. Chladná a větrná. Věřili už tomu, co jim včera říkal starý bača v kolibě nad Revúcou, že horami mezi Rakytovem a Ploskou obchází velký medvěd, který strhává ovce. Pulda se neodvážil poslat Kagaje samotného k prameni pro vodu, a tak šli raději spolu. Stopa tam dosud byla, stejně zřetelná, jako ráno. Na oba chlapce padl pocit nesmírné osamělosti, který zná jen ten, kdo někdy pobýval sám v horách, daleko od lidí. Myli kotlíky a pošilhávali po stopě, jako by se její majitel měl každou chvilku objevit, a rozhlíželi se tiše po okolí. Nebylo již skoro vidět. Jívové houští před nimi bylo neprůhledné. Z kraje lesa, od stezky se ozvaly kroky a praskot. Oba strnuli. Kroky se blížily a v hlubokém šeru před nimi náhle stál Hadrář. V ruce měl větev porostlou podivuhodně kulatými listy.
"Podívej se, Puldo, muchovník," řekl, a pak klekl k prameni a dlouho chlemtal vodu jako zvíře. Vstal, sáhl do pytle a vytáhl hrst ovesných vloček: "Je málo vody ve Velké Fatře, bratři. Už jsem ten oves nemohl žízní ani polknout."
Došel s nimi na tábořiště, složil se u ohně a z batohu vyhrabal plechovou krabici černých sladkých plodů.
"Jez, Puldo, ať víš, jak chutná muchovník. Jednou ti třeba zachrání život," řekl napůl vážně a napůl posměšně, a tím odbyl svou dvoudenní osamělou cestu neznámými horami.
Pozorně poslouchal, když Kagaj s Puldou vyprávěli o noční návštěvě. Vrátil se i k prameni a

prohlédl si stopu. Neřekl nic, jen pochválil tábořiště, za tmy si postavil stan vedle Puldova a Kagajova jehlanu a rázem usnul únavou. Oba chlapci šli spát také. Strach z medvěda z nich kupodivu spadl.

Ale nejhorší je teprve čekalo. Kagaj nevěděl, kolik může být hodin, když ho Pulda probudil.

"Je to tady zas, já se zblázním!" šeptal a třásl se zimou a vzrušením. Za stanem se opět ozývalo funění, mručení, sípání. Kagaj cítil, jak mu tuhnou záda a není schopen pohybu. Děsivé zvuky se blížily. Pulda rozsvítil ve stanu baterku. Hlas zmlkl, ale po chvíli se rozlehl ještě silněji a zlostněji. Bledý Pulda ukázal na zbytek vepřové konzervy, která ležela ve stanu.

"Cítí to," zašeptal, "vyhoď to ven."

Kagaj jako stroj sáhl po plechovce. Později říkal, že vůbec nevěděl, co dělá. Vchod byl na opačné straně než medvěd. Kagaj pootevřel stan a konzerva vyletěla ven. Funění zesílilo. A tehdy začal Kagaj řvát strachem jako včera. Ale prudké skoky se dnes neozvaly. Zvíře na okamžik zaváhalo, ale pak mručení ještě zesílilo a oba chlapci viděli, že se stanové plátno začíná nadouvat. Dolní lem stanu se nadzvedl a dovnitř se sunulo cosi hnědého. Pulda s Kagajem na to strnule hleděli. Byl to papír a velkými písmeny na něm stálo: "Smilujte se, stateční skauti, nad ubohým medvídkem!"

Pulda vyletěl ze stanu, ale bylo pozdě. Hadrářův ďábelský chechtot se nesl nocí a doznívál kdesi v kosodřevině pod vrcholem. Celý příští den Pulda na Hadráře ani nepromluvil. Nevzal si ani lahodný kompot, který Hadrář uvařil za zbytku muchovníku. Nad Fatrou se kutálelo slunce jako ohnivý dukát, stráně byly porostlé malinami a borůvkami, trávy do daleka voněly. Noční přízrak byl zažehnán.

Když se uprostřed třetí noci Kagaj náhle probudil, byl Pulda již vzhůru a zlostně rozepínal spací pytel. Vedle něho stál připravený kotlík vody. Zvenku se ozývalo známé ryčné funění. Hadrář musel být těsně za stanem. Pulda se ze stanu vysunul tiše jako had. V ruce držel kotel vody. Uplynuly dvě vteřiny. Pak se ozval prudký výkřik a zvuk vylité vody. Když se Pulda objevil ve stanu, měl obličej bílý a celé tepláky mokré.

"Ne-nebyl to Ha-hadrář, byl to medvěd. Utekl. Ko-kotel mi vypadl z ruky."

Nad Velkou Fatrou vycházel srpek pozdního měsíce, mohlo být kolem druhé hodiny. Fatranské lesy stály do nedohledna bez hlesu. Pulda si svlékal tepláky a z druhého stanu se hrabal rozespalý Hadrář. Zkoumavě se rozhlédl a povídal:

"Pěkně nám to, bratři, začíná. Nejkrásnější tábořiště na Slovensku, a my abychom každou noc polejvali medvědy."

Buď to byla kouzelná věta, která zahnala medvědí kletbu nebo Pulda nahnal medvědovi strach jisté je, že po celé dva týdny už nikdo z nich to velké zvíře z pohádek pod Čiernym Kamenem ani neviděl, ani neslyšel.

(povídka vyšla ve sbírce Bílý pavouk / Avalon 2004)